

► Komentarz eksperta

Przestrzeń etyczna w biznesie. Teoria – tak, a praktyka?

ANNA KARMAŃSKA, PRZEWODNICZĄCA KOMISJI ETYKI I WICEPRZEWODNICZĄCA RADY NAUKOWEJ **SKWP**, DYREKTOR INSTYTUTU RACHUNKOWOŚCI SGH W WARSZAWIE

W

2005 roku przeprowadziłam badanie empiryczne dotyczące motywów nieetycznych zachowań osób zajmujących się rachunkowością. Respondenci, w liczbie 108 osób, wywodzili się z działów finansowo-księgowych średnich lub dużych firm, krajowych i zagranicznych. W badaniu uczestniczyli także menedżerowie, chociaż byli w zdecydowanej mniejszości. Dziś, przeglądając ich wyniki i zestawiając z obserwacjami poczynionymi w 2015 r. przez dr Grażynę Voss – autorkę artykułu, bez szczególnego zaskoczenia, choć od tego czasu upłynęła już dekada, stwierdziłam, że nie straciły one na aktualności. Niektóre może nawet się zintensyfikowały. Wyniki moich badań były interesujące, a odpowiedzi silnie skorelowane z wiekiem

respondentów (wyniki badań są dostępne na prawo.rp.pl).

Próbując odpowiedzieć na tytułowe pytanie warto wyobrazić sobie, jakie zmiany i na jak różnorodnych płaszczyznach musiałyby wystąpić, aby całkowicie etyczna przestrzeń mogła być nierozłączną cechą praktyki biznesowej, wręcz opoką normalnej, to znaczy bezpiecznej praktyki biznesowej!

Praktyka jest tak daleka od teorii, jak dalekie są wyniki naszych badań empirycznych od wyobrażenia, że w świecie absolutnie powszechna i upodmiotowiona jest potrzeba bycia uczciwym w prowadzeniu działalności gospodarczej. Myślę, że nawet w odległej przyszłości nie stanie się tak, że badania w obszarze etyki nie będą potrzebne, bo świat będzie idealny. Skoro więc nie można czegoś zrobić kompleksowo, to

należy taką realizację widzieć jako działania równoległe lub następcze. *Summa summarum* – należy zadbać o etykę w każdym obszarze związanym z biznesem.

„Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości”, wydany przez **Stowarzyszenie Księgowych w Polsce**, spełnia zasadniczą rolę w doskonaleniu etycznych postaw, ponieważ odnosi się do informacji o stanie i – w pewnym sensie o przyszłości – biznesu. Wskazuje, co z systemu informacyjnego rachunkowości może być obszarem bardzo podatnym na różne presje i manipulacje. Kodeks, skierowany do osób zajmujących się rachunkowością, ma w sobie ogromny potencjał prewencyjny.

Ważnym instrumentem (bardziej kompleksowym niż jeden kodeks) w przywracaniu

dobrych praktyk w biznesie może być wdrażana idea programów etycznych.

A jak wyegzekwować stosowanie tych zasad? Jak zmusić kogoś, aby zachowywał się etycznie? Wydaje się, że w biznesie można zastosować takie rozwiązania, które z natury mogą być dla niego dedykowane. Mam tu na myśli chociażby wykluczenie z rynku. Może to nastąpić w sposób, który pokaże działanie danego biznesmena jako niegodne współczesnego uczestnika rynku. Inne rozwiązanie to skreślenie z listy sygnatariuszy tego kodeksu, prowadzonej w **SKWP**, kolejne – swoiste napiętnowanie w środowisku przedsiębiorców.

Najlepszym rozwiązaniem byłoby jednak obserwowanie dobrych praktyk w biznesie, analizowanie ich i przyjmowanie jak własnych. To jest realne,

ale niestety nie w krótkim czasie. Taka potrzeba musi być bowiem głęboka i uświadomiona powszechnie. Kropla draży skałę i choć „Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości” nie zapewnia wdrożenia zasad etyki do działalności gospodarczej, ale powoli informuje o prawidłowych normach w biznesie.

Ważne, aby zasady zawarte w kodeksie nie były martwym zapisem, ale znajdowały żywy oddźwięk w życiu biznesowym.

Jak w skali międzynarodowej wyglądają sprawy etyki w rachunkowości – i w biznesie do niej się odnoszącym – możecie Państwo zobaczyć także na stronie: <http://www.ifac.org/global-knowledge-gateway/ethics/discussion/under-pressure>. ©

Pełna wersja komentarza z wynikami badań na:

prawo.rp.pl